

Mortensen protiv Danske¹ (broj 16756/24), 21.10.2025.**Povreda članka 10. Europske konvencije**

Podnositelj zahtjeva je Mathias Friis Mortensen, danski državljanin.

Predmet se odnosi na osudu g. Mortensena zbog objave 2021. godine na Twitteru, u kojoj se dovodi u pitanje činjenica da je kontroverznom vođi političke stranke, R.P.-u, dopušteno biti nacistom... [dok je druga osoba osuđena jer je policajca nazvala idiotom.]”.

R.P., osnivač i vođa desničarske i antiislamske političke stranke Stram Kurs, pokrenuo je postupak za klevetu protiv g. Mortensena. Visoki sud ga je 2023. godine proglasio krivim, presudivši da je izraz „nacist“ bio neutemeljen. Izrečene su mu novčane kazne i naloženo mu je da R.P.-u plati odštetu. Sankcije su kumulativno iznosile otprilike 5400 eura.

Pozivajući se na članak 10. (sloboda izražavanja) Europske konvencije, g. Mortensen tvrdi da mu je prekršena sloboda izražavanja mišljenja o pitanju od javnog interesa, odnosno o upravljanju pravdom u Danskoj, te da je kaznena sankcija bila posebno stroga.

Europski sud se složio s mišljenjem Visokog suda da se radi o vrijednosnom sudu. Međutim, smatrao je da Visoki sud u ovom predmetu nije obrazložio zaključak da za taj vrijednosni sud ne postoji dovoljna činjenična osnova. Europski sud se također nije složio sa mišljenjem Visokog suda da se u ovom predmetu nije radilo o pitanju od javnog interesa. Europski sud je istakao da je R.P. bio poznata ličnost zbog svojih radikalnih stavova i postupaka, uključujući paljenje Kurana i osuđujuće izjave o migrantima, te stoga treba pokazati veći stupanj tolerancije.

Kaznu izrečenu podnositelju zahtjeva, novčana i odštetna, ukupno oko 5.400 eura, Europski sud je ocijenio je kao nerazmjerno strogu. Europski sud je zaključio da nacionalni sudovi nisu pravilno odvagali pravo na slobodu izražavanja i pravo na privatnost, te da miješanje nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Ayala Flores protiv Italije (broj 16803/21), 23.10.2025. godine**Nema povrede članka 8. Ek**

Podnositeljica zahtjeva je Elisabeth Ayala Flores, državljanka Perua, rođena 1957. godine, koja živi na otoku Procida u Napuljskom zaljevu (Italija).

Početkom 1990-ih podnositeljica zahtjeva i njezin suprug izgradili su kuću površine 30 m² na zemljištu koje je on posjedovao na otoku Procida, te su se tamo nastanili. U kolovozu 1996. godine općinske vlasti utvrdile su da je kuća izgrađena bez građevinske dozvole ili odobrenja, što je bilo obvezno s obzirom na to da se nalazila u području s visokim seizmičkim rizikom i krajobraznim ograničenjima (vincoli paesaggistici) zbog iznimne prirodne ljepote tog područja. U svibnju 2002. godine podnositeljica zahtjeva proglašena je krivom za kazneno djelo neovlaštene gradnje. Posljedično, kazneni sud izdao je nalog za rušenje objekta. U ožujku 2016. godine javni tužitelj uručio je podnositeljici zahtjeva obavijest o obvezi izvršenja naloga za rušenje.

¹ Informacije su pripremljene u suradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudbenu dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Predmet se odnosi na proporcionalnost provedbe naloga za rušenje i osuđujuće presude, te mogućnost preispitivanja izrečenih mjera unutar nacionalnog pravnog okvira, s obzirom na utjecaj na pravo na dom. Čini se da kuća još nije srušena. Gospođa Ayala Flores tvrdi da bi provedba naloga za rušenje nerazmjerno utjecala na nju, te da domaći sudovi nisu proveli procjenu proporcionalnosti, čime su povrijedili njezina prava iz članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života).

Evropski sud je posebno utvrdio da su sudovi procijenili suprotstavljene interese i uzeli u obzir argumente podnositeljice zahtjeva, ali su ih smatrali nejasnima, neutemeljenima i nedostatnima da nadmaše značajan interes za provedbu rušenja. Naglasio je da je podnositeljica zahtjeva oslabila svoj položaj u tom odmjerenju jer je nastavila živjeti u nekretnini 15 godina svjesno kršeći zakon, znajući da se nalazi na zaštićenom području i području s rizikom od seizmičke aktivnosti.

Tartamella i ostali protiv Italije (broj 26338/19, 1823/21 i 12868/22), 23.10.2025.

Povreda članka 1. Protokola broj 1. u odnosu na prve dvije podnositeljice zahtjeva, a u odnosu na treću i četvrtu podnositeljicu zahtjeva nije došlo do povrede

Podnositeljice zahtjeva su Francesca Tartamella, Barbara Tartamella, Szilvia Koka i Silvia Santorelli, rođene 1982., 1980., 1974. i 1985. godine. Francesca Tartamella i Barbara Tartamella su talijanske državljanke; gospođa Koka je mađarska državljanka; a gospođa Santorelli rumunjska. One žive u Perudi (Italija), Londonu, Costi (Korzika, Francuska) i Savignanu (Italija).

Predmet se odnosi na zapljenu i oduzimanje imovine koja im pripada, a čija je vrijednost procijenjena kao ekvivalentna imovinskoj koristi stečenoj kaznenim djelima koje su počinili članovi njihovih obitelji. Mjere su se temeljile na utvrđenju da, iako su podnositeljice zahtjeva bile formalne vlasnice imovine, ta je imovina bila na raspolaganju počiniteljima kaznenih djela.

Pozivajući se na članak 7. (nema kazne bez zakona) i članak 1. Protokola br. 1 (zaštita imovine), podnositeljice zahtjeva tvrde da su ih domaći sudovi, zapljenom i oduzimanjem imovine, kaznili za kaznena djela koja su počinili drugi, te da su te mjere bile nerazmjerne i nedovoljno predvidive. Pozivajući se na članak 6. stavak 1. (pravo na pravično suđenje), gospođa Koka također tvrdi da nije imala pristup učinkovitom pravnom lijeku kojim bi osporila oduzimanje svoje imovine.

U odnosu na članak 6. Europske konvencije, Europski sud je utvrdio da je trećoj podnositeljici zahtjeva pružena razumna i dovoljna prilika da u postupku izvršenja na odgovarajući način ospori mjeru oduzimanja imovine, što se smatralo dovoljnom za zaštitu njezinih građanskih prava. Također je zaključio da nije bilo naznaka proizvoljnosti ili očite nerazumnosti.

Navode u vezi sa člankom 7. Europske konvencije Europski sud je odbacio kao ratione materiae nedopustive. Istakao je da oduzimanje ekvivalentne imovinske koristi ne predstavlja kaznu za članove obitelji koji se smatraju lažnim vlasnicima. Također, privremeno oduzimanje ne predstavlja kaznu.

U odnosu na navode o povredi prava na imovinu Europski sud je utvrdio povredu u odnosu na prve dvije podnositeljice zahtjeva ističući propust domaćih sudova da na razuman način i na temelju objektivnih elemenata dokažu da su prve dvije podnositeljice zahtjeva bile lažni vlasnici oduzete imovine te da je imovina u stvarnosti pripadala počiniteljima. Suprotno tome, domaći sudovi istražili su ponašanje treće i četvrte podnositeljice zahtjeva te počinitelja u odnosu na spornu imovinu i ukazali na specifične elemente koji ukazuju na to da je imovina bila na raspolaganju počiniteljima. Stoga je u odnosu na treću i četvrtu podnositeljicu zahtjeva zaključio da nije došlo do povrede prava na imovinu.